

**Tractatvs De Præventionē Ivdiciali [!], Sev De
Contentione Ivrisdictionvm**

Tonduti, Pierre François de

Lvgdvni, M.DC.LXXIII.

Capvt XLII. De actione Saluiani interdicti intentata per Generum pro
consequutione dotis sibi promissæ, & contra tertios bonorum Soceri
possessores in vno tribunali præuenta, vtrum ea pendente possit ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98370](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98370)

vnus, non est mala fides alterius. *Put. lib. 2. dec. 500.*
 20 ¶ Quamvis secus sit in duobus reis: quia vnica est
 vtriusque obligatio ideo interruptio contra vnum,
 operatur quoad omnes correos debendi. Quod verum
 est, si interruptio facta fuerit per petitionem to-
 tius summæ debite. Aliud enim esset si petitio per
 quam sit interruptio facta fuisset dumtaxat de por-
 tione vnum ex correis tangente, vt explicat The-
 saur. *decis. 203.*

21 Sed quando agitur de actu, qui non est merè Ci-
 uilis, qualis est electio domicilij facta pro executio-
 ne contractus in contractu ipso, provt sæpius fieri
 solet, cum contractus sint de iure genitum, nec pro-
 priè descendant à iure Ciuili quoad originem, &
 ideo non sint actus merè ciuiles sicut litis contesta-
 tio, & similes qui à iure Ciuili introducti sunt, *l. de
 iurima, l. iuris gentium, ff. de pactis.* ¶ Talis actus non

22 solum producit effectum inter ipsos contrahentes
 inter quos factus est; sed etiam in fauorem eorum
 omnium, qui vigore contractus ius agendi habent:
 vt explicat Barbol. *in l. cum notissimis §. Imòs num. 16.*
Cod. de præscript. 30. vel 40. annorum. Balb. *de præ-*

23 *cript. 3. parte 6. partis principalis. quest. 4. num. 17.* ¶ Et
 hoc potissimum locum habet si creditor creditoris,
 cessionem iurium obtinuerit à secundo creditore:
 quia cum hoc casu agat actioe sibi cessa, quæ ead-
 em est cum actioe secundi creditoris cedentis,
 electio domicilij per huius secundi creditoris debi-
 torem facta iuuaret istum cessionarium, vt in illo
 domicilio intimationes, & alia facere posset quæ ce-
 dens ipse facere potuisset, quamuis electio alio mo-
 do quam per contractum facta fuisset, & domici-
 lium etiam per actus iudiciales & merè Ciuiles
 electum: *DD. in l. naturaliter, & præsertim, Imol. n. 4.
 ff. de usucapionibus.*

24 Vnde in praxi intimationes ad instantiam cesso-
 narij in domicilio per debitorem electo factæ, vali-
 dæ & legitimæ iudicantur in Gallia: vt testatur Add.
 ad Louet. *littera D. num. 49. pag. mibi 251. colum. 1.*
in princip. Quod potissimum procedit quando nihil
 interest debitoris siue hic siue illic soluat. Gratian.
*discept. forens. cap. 507. numero 18. Surd. decis. 44.
 numero 8.*

25 Aduertendum tamen est ea, quæ superius de va-
 riatione in executiuis dicta sunt, locum habere
 quando agitur de executione facta contra bona, si
 verò agatur de captura personæ: aliter prouisum est
 apud nos ex statuti municipalis dispositione, *lib. 1.
 rub. 20. art. 6.* Quo cauetur, posse quidem Notarios
 subditorum bona extra terras Ecclesiæ posita obli-
 gare, sed non personas subditorum Sanctissimi, nisi
 debitores tempore executionis reperiantur habita-
 re in alienâ Monarchiâ.

Addendum quoque est pro maiori eorum quæ
 26 superius dicta sunt, intelligentiâ, pœnas omnes ad-
 uersus eos introducta, qui in præiudicium litis co-
 ram aliquo Iudice præuentæ ad aliud tribunal tra-
 hunt, cessare si dolus absit: *Farinac. conf. 49. num. 4.*
Menoch. fusè, consil. 230. maxime, num. 21. & sequent.
Gabriel. consil. 166. num. 9. & seqq. Et consil. 167.
*num. 2. & sequentibus, lib. 2. vbi fusè materiam turba-
 tæ iurisdictionis explicat ad excusationem eius, qui
 de eâ accusatur. Et hac de causâ his annis elapsis
 ego consulueram pro defensione cuiusdam mulieris
 Nobilis, ad eximendam illam, provt exempta fuit,
 ab iniusta turbata iurisdictionis accusatione. Quia
 cum inter Pontificios & Regios ministros, magna
 esset contentio super iurisdictione loci cuiusdam in
 vtriusque Monarchiæ confinibus constituti, & qui-
 liber locum illum de suo territorio & iurisdictione*

esse contenderet, imò se esse in quasi possessione
 ibidem exercendi iurisdictionem assereret, osten-
 dendo actus iurisdictionales in illo loco factos,
 ¶ donec finita esset contentio super possessorio, non
 poterat contra ipsam procedi per viam iudicij cri-
 27 minalis, siquidem causa illa, quasi possessionis exer-
 cendi in illo loco actus iurisdictionales, tanquam
 præiudicialis, & Ciuilis, prius erat terminanda, *l. 1.
 Cod. de appellat. Crauer. consil. 280. num. 3. versic. Et
 quibus fundamentis, Farinac. de var. & diuers. q. 100.
 num. 62. ¶ Imò omnia conuiescere debent penden-
 te questione illa super iurisdictione, cap. si index la-
 28 cus in fin. & ibi Gloss. in verb. Interim de sentent. ex-
 communic. in 6. Cane. lib. 3. var. resol. cap. 10. num. 59.
 de contem. iurisdic.*

Quibus additur, quod mulier ista non erat subdi-
 29 ta summi Pontificis in temporalibus, vnde sub præ-
 textu turbatæ iurisdictionis non poterat accusari
 coram Officiariis, seu Magistratibus eiusdem: Me-
 noch. *dicto consil. 230. n. 80.* Et sanè iustam habebat
 causam credendi se coram Regis iudicibus agere
 potuisse, quia agebatur de alueo intra flumen Rhod-
 30 dani, ¶ quod quidem flumen Magistratus & Officia-
 les Regis prætendunt ad Regem in solidum specta-
 re, Regiæque iurisdictioni subiacere, adeo vt non ad-
 mittant præuentionem Magistratuum Pontificio-
 rum in iis, quæ ad Rhodanum pertinent, aut in co-
 geruntur. *Guid. Pap. decis. 577. num. 3. & ibi Addam.*
 Quod tamen ad me, decidere non spectat, cum sum
 Vassallus & subditus fidelissimus suæ Sanctitatis. Et
 ex his rationibus mulier ista fuit à lite liberata, nec
 amplius contra illam processum. ¶ Si quis autem
 plura videre desideret, dum se offeret occasio defen-
 31 dendum reum de turbata iurisdictione accusatum, ad-
 ire poterit Farinac. Hondedeum, & Gabrielium in lo-
 cis superius allegatis.

CAPVT XLII.

ARGVMENTVM.

De actione Saluiani interdicti intentata per
 Generum pro consequutione dotis sibi
 promissæ, & contra tertios bonorum So-
 cери possessores in vno tribunali præuen-
 ta, vtrum ea pendente possit socer in alio
 tribunali per viam actionis proponere
 beneficium competentie, seu deducto
 ne egeat. Et quibus in casibus cesset tale
 beneficium ad fauorem soceri. De bene-
 ficio cessionis bonorum, vtrum idem
 hoc casu iudicandum sit, quod de benefi-
 cio competentie.

SVMMARIVM.

- 1 Pater filia dotem constituens, non potest conueniri
 nisi in quantum facere potest.
- 2 Pater mariti, vel pater uxoris habent, beneficium
 competentie.
- 3 Socer habet beneficium competentie, tam constante
 quam soluto matrimonio.
- 4 Affinitas dissoluitur inter socerum & generum, si
 uxor moriatur.
- 5 Iusta subsistens causactiam soluto matrimonio datum
 socero beneficium competentie secundum nonnullos.
 6 Sed.

- 6 Sed tamen verius est generaliter etiam soluto matrimonio competere.
 - 7 Ampliatur etiam si agatur de contractu facto per so-
cerum, soluto iam matrimonio.
 - 8 Exceptio competentia iurat focerum, tam contra ma-
ritum, quam contra eius cessionarium.
 - 9 Mutatione actoris non mutatur ius rei excipien-
tis.
 - 10 Exceptio competentia potest opponi post praeuentio-
nem per viam exceptionis coram Iudice praeue-
niente.
 - 11 Electio iudicis & Notarii spectat ad creditorem, si
exceptio competentia fuerit proposita per viam
actionis.
 - 12 Dum beneficium competentia intentatur praeueniens,
qui illud intendat, non est actor, sed reus origina-
rius & num. 13.
 - 14 Qui sunt illi senes qui fruuntur beneficio miserabilium
personarum.
 - 15 Quando quis comparat in lite tanquam tertius, non
habet privilegium fori miserabilibus personis con-
cessum.
 - 16 Praeuentio non obstat intentanti beneficium cessionis
bonorum.
 - 17 Exceptio competentia, in quo differat quoad praeuentio-
nem à beneficio cessionis bonorum.
 - 18 Qui praeiudicat beneficium competentia tenetur il-
lud proponere coram Iudice praeueniente in execu-
tione.
- Et quibus in casibus hoc procedat.
- 19 Causa nunquam sunt sibi iniucem praeiudiciales,
quando sunt diuersae & separatae.

INTENTATA contra tertium possessorem causa actionis hypothecaria, vel Saluiani interdicti, ratione crediti, cum hypotheca, illaque in Curia Re-
ctoratus ciuitatis Carpentoracti introducti, & prae-
uenti, debitor principalis, à tertio bonorum posses-
sore cui praedium impeditum vendiderat, in euictio-
nem vocatus, vt condemnationem effugeret, inten-
tauit in hac ciuitate Auenionensi beneficium com-
petentiae, & dicens tractari de credito originem ha-
bente ex dotis constitutione per ipsum facta filiae
suae, & per consequens pro illo credito conveniri
non posse nisi deducto, ne egeat, & in quantum fa-
cere potest: iuxta l. rei indicat. Socero quoque, ff. so-
lut. matrim. Cum exceptio ista competentiae locum
habeat tam in patre mariti, quam in patre vxoris, l.
ex diuerso, ff. solut. matrim. Fontanell. de pactis nuptia-
lib. claus. 7. gloss. 3. parte 1. num. 95. Pascal. de patria
potest. parte 2. cap. 9. num. 21. Brun. de cess. bonor. quart.
questionis princip. q. 22. & Et non solum datur haec
exceptio constante matrimonio, sed etiam ex veriori
sententia, illo soluto: Caroc. de except. c. 2. §. n. 43.
Et ita pro focero fuit iudicatum apud Thesaur.
decis. 119. in additione. Quidquid alias fuerit in con-
trarium iudicatum in Senatu Neapolitano apud
Vincent. de Franch. decis. 366. & sequatur Maufon,
de causis execut. limit. 16. n. 7.

- 4 Verum quidem est, quod si rationibus, & non
authoritatibus pugnandum esset, conclusio illa non
transiret sine difficultate in fauorem decisionis
Neapolitanae propter verba textus, in l. sicut autem,
21. & ibi Gloss. in verb. vitimur, ff. de re iudic. vbi ex-
primitur, quod si dos petatur à focero soluto matri-
monio, conueniri potest in solidum, & cessat pri-
uilegium illud, ne conueniatur ultra quam facere
potest, quia non amplius durat affinitas, quae per
mortem vxoris dissoluta est, per text. & Gloss. in l. sed

hoc ita, 22. ff. de re iudic. Et propterea Barbof. in l. ma-
ritum, 13. ff. solut. matrim. num. 59. Sed maxime, num.
63. & 64. adhæret huic opinioni, vt priuilegium
istud competentiae locum non habeat in fauorem
foceri, respectu generi agentis ad solutionem dotis
soluto matrimonio, & finita per obitum vxoris af-
finitate: conatur tamen ibidem, num. 65. duo iura si-
bi contraria iniucem concordare, videlicet dictam
l. sed hoc ita, 22. ff. de re iudic. cum l. penultima, ff. de
iure dot. varias afferens illarum conciliationes: sed
tandem aduersus focerum concludit, vt soluto ma-
trimonio beneficio competentiae contra generum
vti non possit, nisi iusta subsistente causa; quia tunc
etiam soluto matrimonio, focero aduersus gene-
rum agentem, succurrendum esse existimat, nu-
mero 67.

Contra ipsum tamen communis pugnat senten-
tia, volens focero etiam soluto matrimonij vinculo
per mortem vxoris, dari beneficium competentiae,
aduersus generum: vt ostendit Ioan. Baptist. Caltag.
in tract. de benefic. compet. seu deducto ne egeat: qu. 7. v.
20. idque propter reuerentiam & memoriam ante-
acti matrimonij, vt ibidem per eum n. 28.

Quod ampliatur, vt procedat, etiam si contractus
fieret soluto matrimonio, dummodo tamen fieret
ex causa dotis: Alexand. in l. non tantum, num. 8. ff. de
re iudic. Caltagn. in dicto tract. quest. 1. ampliatur, 3.
num. 1.

Rursus ad propositum ampliatur, vt exceptio
competentiae, non solum repellat maritum, sed
etiam illius cessionarium: Caltagn. ibidem question. 1.
ampliatur, 6. num. 1. & sequentibus. Quia mutatione
actoris, non mutatur ius rei excipientis: Aretin. in §.
appellatur autem. Instit. de exceptionib.

Ergo deueniendo ad materiam nostrae quæstio-
nis, cum focero beneficium competentiae compete-
re, non posset in dubium reuocari, praeiudicabat ip-
se licere sibi non obstante praeuentione facta per re-
medium Saluiani interdicti, proponere in alio di-
uerso tribunali beneficium istud per modum actio-
nis. Quia quoties alicui ius aliquod competit, aut
exceptio, potest experiri coram Iudice competentis
vt dicatur, & declaretur exceptionem illam aut ius
sibi competere, ex l. si contendat, ff. de fideiuss. aut etiam
ex l. diffamari, C. de ingen. manum. Fuit nihilominus,
(me consulente) iudicatum, causam interdicti Sal-
uiani in ciuitate Carpentoractensi, & tribunali Re-
ctoris Comitatus praeuentam, ad illud tribunal re-
mittendam esse, in quo focer excipiendo posset de
beneficio competentiae discipere, cum beneficium
illud per viam actionis deduci non possit; sed per
viam dumtaxat exceptionis, cum reuera non sit haec
actio, sed exceptio. Cum igitur gener actor sit, 11
focer vero reus, licitum fuit genero eligere Tribu-
nal & Iudicem sibi bene visum inter plures Iudices
competentes huius causae, sicut explicatum est in
nostris quæstionib. beneficiar. lib. part. 1. cap. 120. num. 8.
Et tradit Gratian. discept. forens. cap. 89. per totum.
Socin. Sen. consil. 94. vol. 3. Couarr. variar. resol. lib. 1.
cap. 18. num. 6. Quod enim beneficium competen-
tiae deduci non possit per viam actionis, sed tantum
exceptionis, docet Barbof. in l. maritum 13. numero 29.
& 30. ff. solut. matrim.

Præsertim, quia in casu proposito Saluanum erat
intentatum contra tertium possessorem, non contra
focerum, qui non possidebat praedium impetitur:
vnde non poterat vti retentione, ideoque exclusus
erat ab allegatione beneficii competentiae quod non
datur nisi per viam retentionis, vt ibid. Barbof. testa-
tur d. n. 29. & 30.

Hic

14 His rationibus se victum socer agnoscens confugiebat ad aliud remedium, nempe ad priuilegium *l. unic. C. quando Imper.* prætendens ex capite senectutis causam ad maius Legationis tribunal euocare. Verum decipiebatur; quia priuilegium *dist. l. unica.* Non omni senum generi indistincte competit, sed illis tantum senibus, qui adeo senio confecti sunt, ut ob ætatem repuerascant, non illis qui sunt prudentes & sagaces, rebusque suis superesse possunt, qualis erat iste socer, ideo à priuilegio fori excludebatur: *Franc. decis. 608. num. 6. Gratian. discept. 506. num. 20. & 21.*

15 Et cum socer non veniret in causa tanquam principalis sed vii tertius, quia lis erat principaliter inter generum & tertium bonorum possessorem, cessabat ex hoc quoque capite priuilegium *dist. l. unica*, quod non competit illi qui in causa interuenit tanquam tertius: *Nouar. de elect. fori, parte 2. q. 18. per totam.*

16 Obiiciebatur etiam, quod beneficium illud competentie simile erat beneficio cessionis bonorum, quod potest intentari coram quocunque Iudice, non obstante causæ præuentione coram alio facta, ex notatis supra, *parte 1. huius tractat. cap. 10. num. 37.*

17 Sed hæc obiectio non fuit visa facere ad rem, quia verum est cessionem bonorum coram quocunque Iudice intentari posse, imò sufficere quod fiat extraiudicialiter, & per epistolam, *l. fin. ff. de cesso. bonor.* Et sufficere solam debitoris declarationem probauit *ibidem, num. 38.* Sed beneficium competentie non per viam actionis; sed exceptionis intentari debet, ut iam dictum est, & qui illud proponit non est verè actor, imò reus est originarius. † Ideo non spectat ad eum Iudicis electio, sed omnino tenetur comparere coram illo Iudice coram quo causa præuenta est ad instantiam actoris: *Ioan. Bapt. Castag. in tract. deducto ne egeat in procem. 1. partis, n. 40.* ubi dicitur, qui non potest conuentus de hoc beneficio excipere, non posse etiam agendo illud proponere, ad effectum præuentionis; quando agitur de obligatione pro reditu annuo iuxta formam Bullæ constituto; quia continet pactum de non opponendo: secus est in aliis casibus, quia potest debitor præueniendo petere sibi ius dici super ista exceptione, *deducto ne egeat, intentando remedium leg. si contendat. ff. de fideiussor. vel remedium leg. diffamari, Cod. de ingen. manumiss.* Sed si debitor fuerit præuentus, non potest hanc prætentionem intentare per viam actionis, sed tantum per viam exceptionis, ut mox probatum est.

18 In omnem euentum, posito quod socer causam super hoc beneficio agendo proponere potuisset, (quod tamen non est) excluderetur à sua prætensione electionis Tribunalis quoad iudicium Saluiani interdicti contra tertium possessorem intentati, quia cum vna causa sit diuersa ab alia, non potest prætendi quod vna fuerit alteri præiudicialis; cum consideratio præiudicialitatis locum non habeat in causis diuersis & separatis: ut probatur per text. expressum in *l. fin. Cod. de petis. hered. Bart. in leg. non distinguendum, §. si is faciat, ff. de recept. qui arbit. receper. Buratus, decis. 257. numero 2.* Et ex his causa fuit remissa ad Tribunal ciuitatis Carpentorastensis in quo erat præuenta.

CAPVT XLIII.

ARGVMENTVM.

De Præuentione facta per præceptum carcerum. Quæ requirantur ad illius validitatem, & ut ex eo præuentio facta censetur. Ex præcepto carcerum alicui facto in causa criminali vtrum propter inobedientiam contrahatur nouum delictum, & ex eo Iudex aut Notarius sit fundatus, dum se ea de causâ præuenisse prætendit. In ciuilibus causis dari præuentionem ex præcepto carcerum ostenditur. Quod si is cui præcepti fuere carceres non obediatur, & eius contumacia non fuerit accusata, cum citatione ad videndum sibi declarari pœnas, intra annum, vtrum cesset effectus præuentionis ex illo præcepto introductæ. Et quæ sint necessaria ad validitatem relationis factæ per apparitionem super præcepto carcerum.

SVMMARIVM.

- 1 Facto alicui præcepto carcerum in causa criminali, si non obtemperet, nullam pœnam meretur.
- 2 Præceptum carcerum alicui factum in causa criminali, nullum est, & non dat præuentionem.
- 3 Si tamen is cui præceptum factum est, illi obediuerit, oritur ex eo præuentio.
- 4 Præceptum carcerum factum in causa Ciuili, dat præuentionem.
- 5 Facto præcepto carcerum alicui in causa Ciuili, cui non obtemperauit, debet intra annum citari ad videndum sibi declarari pœnas, alias cessat præuentio.
- 6 Qui præcepto carcerum non obediuit, non potest mulctari nisi præcedat illius citatio ad videndum sibi declarari pœnas.
- 7 Is cui factum est præceptum carcerum, plures allegare potest causas quare non obtemperauerit.
- 8 Citationem ad videndum sibi declarari pœnas aduersus præcepto carcerum non obediens, non esse necessariam, quando in literis adest comminatio, nonnulli volunt.
- 9 Iudex pœnam in literis aduersus inobedientes comminatum minuire potest.
- 10 Verius est citationem requiri pro declaratione pœnarum, quando in literis adest comminatio quod alias pœna declarabitur.
- 11 Ex edito si quis ius dicenti non obtemperauerit, nulla datur actio parti, sed tantum fisco.
- 12 Quando pœna fisco applicanda est, dicitur actio criminalis.
- 13 Pœna contra inobedientes præcepto carcerum, in causa Ciuili peti potest in consequentiam causæ Ciuilis, & coram eodem Iudice & Notario Ciuili.
- 14 Pœna aduersus inobedientes præcepto finitur intra annum si petita non fuerit.
- 15 Remedia pœnalia ex edito pratoris descendunt, non dantur post annum, neque aduersus heredes.